

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

**SA EXAM
PAPERS**
SA EXAM
PAPERS

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

VOORBEREIDENDE EKSAMEN

2024

10792

GESKIEDENIS

(VRAESTEL 2)

GESKIEDENIS V2

10792A

TYD: 3 uur

PUNTE: 150

9 bladsye + 'n addendum van 14 bladsye

X05

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit AFDELING A en AFDELING B gebaseer op die voorgeskrewe inhoudsraamwerk in die KABV-dokument.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

VRAAG 1: BURGERLIKE WEERSTAND, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA

VRAAG 2: DIE KOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE

VRAAG 3: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE, 1989 TOT OP HEDE

AFDELING B: OPSTELVRAE

VRAAG 4: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA – DIE KRISIS VAN APARTHEID IN DIE 1980's

VRAAG 5: DIE KOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE

VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989

2. AFDELING A bestaan uit DRIE brongebaseerde vrae. Bronmateriaal wat benodig word om hierdie vrae te beantwoord, kan in die ADDENDUM gevind word.
3. AFDELING B bestaan uit DRIE opstelvrae.
4. Beantwoord DRIE vrae soos volg:
 - 4.1 Ten minste EEN moet 'n brongebaseerde vraag wees en ten minste EEN moet 'n opstelvraag wees.
 - 4.2 Die DERDE vraag kan óf 'n brongebaseerde vraag óf 'n opstelvraag wees.
5. Jy word aangeraai om ten minste EEN uur per vraag te spandeer.
6. In die beantwoording van die vrae moet jy jou kennis, vaardighede en insig gebruik.
7. Jy sal benadeel word deur die blote oorskryf van die bronne as antwoorde.
8. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar nie meer as TWEE vrae nie, in hierdie AFDELING. Bronmateriaal wat benodig word om hierdie vrae te beantwoord, is in die ADDENDUM vervat.

VRAAG 1: HOE HET BURGERLIKE ORGANISASIES IN SUID-AFRIKA OP PW BOTHA SE HERVORMINGS EN APARTHEIDSBEPERKINGS IN DIE 1980's GEREAGEER?

Bestudeer Bron 1A, 1B, 1C en 1D en beantwoord die vrae wat volg.

1.1 Gebruik Bron 1A.

- 1.1.1 Identifiseer enige DRIE eise wat deur die gemeenskapsorganisasies aan die regering gestel is. (3 x 1) (3)
- 1.1.2 Watter vorm, volgens die bron, het die verbruikersboikotte aangeneem? (1 x 1) (1)
- 1.1.3 Verduidelik die term *Noodtoestand* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 1.1.4 Wat, na jou mening, sou tot die binnegevegte tussen die twee liberale organisasies AZAPO en die UDF bygedra het. (1 x 2) (2)
- 1.1.5 Lewer kommentaar op wat deur die stelling geïmpliseer word, '...hulle moes verseker dat dit 'n konstruktiewe politieke rigting inslaan.' (1 x 2) (2)

1.2 Bestudeer Bron1B.

- 1.2.1 Hoekom, volgens die spreker in die bron, was baie townships aan die brand? (1 x 1) (1)
- 1.2.2 Noem enige TWEE strukture wat in die bron genoem word wat deur die 'M Plan' van die 1950's geïnspireer is. (2 x 1) (2)
- 1.2.3 Verduidelik in jou eie woorde hoe die volgende boikotte gedurende die 1980's deur aktiviste uitgevoer is:
- (a) Huur (1 x 2) (2)
- (b) Verbruikers (1 x 2) (2)
- 1.2.4 Wat het mnr. Obed Bapela bedoel toe hy gesê het 'Alexandra het toe ... in die prentjie gekom' in die konteks van townships wat op apartheidswette reageer? (1 x 2) (2)
- 1.2.5 Waarom sou jy die bron betroubaar ag vir 'n historikus wat die aktiwiteite van burgerlike organisasies teen die apartheidregering in die 1980's bestudeer? (2 x 2) (4)

1.3 Verwys na Bron 1C.

- 1.3.1 Wat, volgens die bron, was 'Operasie Palmiet'? (1 x 1) (1)
- 1.3.2 Verduidelik die konsep *End Conscriptio Campaign* (Beëindig Verpligte Diensplig Veldtog) in die konteks van die weerstand teen Botha se hervormings. (1 x 2) (2)
- 1.3.3 Haal bewyse uit die bron aan wat daarop dui dat die nasionale leiers van die UDF tydens die Transvaal se grootste wegbly-aksie nie kon ontmoet nie. (1 x 1) (1)
- 1.3.4 Verduidelik wat geïmpliseer word deur die stelling, 'Die Transvaalse wegblyaksie het die mag van massa-aksie getoon, maar dit het nie die onderdrukking gekeer nie' in die konteks van die protesaksies in die 1980's. (1 x 2) (2)
- 1.3.5 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik hoe swart gemeenskappe dit geregverdig het om ander swart gemeenskapslede dood te maak. (1 x 2) (2)
- 1.3.6 Hoeveel mense, volgens die bron, is deur die SAW in Botswana vermoor? (1 x 1) (1)

1.4 Raadpleeg Bron 1D.

- 1.4.1 Hoekom dink jy is hierdie plakkaat geskep? (2 x 2) (4)
- 1.4.2 Watter bewyse uit die bron dui daarop dat die plakkaat 'n beroep doen op die volgende?
- (a) Die regering (1 x 1) (1)
- (b) Die gewone burgers (1 x 1) (1)

1.5 Verwys na Bronne 1B en 1D. Verduidelik hoe die inligting in Bron 1B bewyse in Bron 1D ondersteun aangaande die weerstand teen apartheid in die 1980's. (2 x 2)(4)

1.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik hoe burgerlike organisasies in Suid-Afrika op PW Botha se hervormings en apartheidsbeperkings in die 1980's gereageer het. (8)

[50]

**VRAAG 2: HOE HET DIE WAARHEIDS- EN -VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK)
DIE MOORDSAAK VAN DIE CRADOCK-VIER HANTEER?**

Bestudeer bronne 2A, 2B, 2C en 2D en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Lees Bron 2A.

- 2.1.1 Wat, volgens die bron, was die kritieke vraag wat deur die val van apartheid in Suid-Afrika aangevoer is? (1 x 2) (2)
- 2.1.2 Definieer die begrip *herstellende geregtigheid* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Hoekom, dink jy, het die WVK nie gefokus op die straf en vervolging van die oortreders van menseregte nie? (1 x 2) (2)
- 2.1.4 Lewer kommentaar oor die vereistes waaraan die oortreders moes voldoen om amnestie toegestaan te word. (1 x 2) (2)
- 2.1.5 Identifiseer, uit die bron, enige DRIE anti-apartheidsaktiviste wat deur die veiligheidspolisie vermoor is. (3 x 1) (3)

2.2 Bestudeer Bron 2B.

- 2.2.1 Gee TWEE bewyse uit die bron wat daarop dui dat die Cradock-vier deur die veiligheidspolisie vermoor is. (2 x 1) (2)
- 2.2.2 Haal bewyse uit die bron aan wat aandui dat die apartheidsveiligheidspolisie om amnestie aansoek gedoen het. (1 x 2) (2)
- 2.2.3 Verduidelik die begrip *amnestie* in die konteks van die WVK. (1 x 2) (2)
- 2.2.4 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik hoekom jy dink die tweede geregtelike doodsondersoek, om die Cradock-Vier-moordsaak te ondersoek, goedgekeur is. (1 x 2) (2)
- 2.2.5 Verduidelik die implikasie van die frase, ' 'n magtiging dat 'bogenoemde persone permanent, as 'n saak van dringendheid, uit die samelewing verwyder moet word' in die konteks van die veiligheidspolisie-aktiwiteite in Cradock. (1 x 2) (2)

- 2.3 Raadpleeg Bron 2C.
- 2.3.1 Hoekom dink jy is hierdie plakkaat geskep? (2 x 2) (4)
- 2.3.2 Verduidelik wat geïmpliseer word deur die stelling, 'Laat ons reguit met mekaar praat ... sodat ons saam die pad na versoening kan stap', in die konteks van die WVK-verhore. (2 x 2) (4)
- 2.4 Gebruik Bron 2D.
- 2.4.1 Hoekom, volgens die bron, het die families van die Cradock-vier besluit om met 'n klasaksie-geding (groep) voort te gaan? (1 x 2) (2)
- 2.4.2 Wie, volgens die bron, was die laaste lewende verdagte in die Cradock Vier-moordsaak? (1 x 1) (1)
- 2.4.3 Waarom sou 'n historikus hierdie bron as nuttig beskou in die ondersoek van die Cradock Vier-saak? (2 x 2) (4)
- 2.4.4 Wat is die implikasie van mev. Calata se woorde "Ek dink dat selfs ons regering bang is om te vervolg, want as dit sou gebeur, sal diegene wat verantwoordelik was, sommige mense in ons organisasie (ANC) impliseer"? (1 x 2) (2)
- 2.5 Verwys na Bronne 2C en 2D. Verduidelik hoe die inligting in Bron 2C verskil van die bewyse in Bron 2D oor hoe die WVK die Cradock Vier-moordsaak hanteer het. (2 x 2) (4)
- 2.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik hoe die Waarheids- en -Versoeningskommissie (WVK) die moordsaak van die Cradock-vier hanteer het. (8)

[50]

**VRAAG 3: HOE HET GLOBALISERING VOEDSELSEKERHEID IN
ONTWIKKELDE EN ONTWIKKELENDE LANDE IN DIE 21STE EEU
BEÏNVLOED?**

Bestudeer Bronne 3A, 3B, 3C en 3D en beantwoord die vrae wat volg.

3.1 Verwys na Bron 3A.

- 3.1.1 Volgens die bron, hoekom sal vooraanstaande kundiges by die Globale Voedselsekerheidsberaad in November 2023 bymekaarkom? (1 x 2) (2)
- 3.1.2 Verduidelik die term *beraad* in die konteks van die Globale Voedselsekerheidsberaad wat in November 2023 gehou is. (1 x 2) (2)
- 3.1.3 Identifiseer die TWEE grootste faktore, uit die bron, wat wêreldhonger dryf. (2 x 1) (2)
- 3.1.4 Wat, dink jy, word geïmpliseer deur die frase, " 'n skoenlapper se vlerke wat aan die een kant van die wêreld klap, is in staat om honger aan die ander kant te dryf" in die konteks van globalisering? (1 x 2) (2)
- 3.1.5 Deur die inligting in die bron en jou eie kennis te gebruik, verduidelik die impak van die inval in die Oekraïne op voedselsekerheid. (2 x 2) (4)
- 3.1.6 Gee TWEE nuwe benaderings, uit die bron, wat die Globale Voedselsekerheidsberaad sal gebruik om voedselsekerheid in armer lande te bevorder. (2 x 1) (2)

3.2 Lees Bron 3B.

- 3.2.1 Identifiseer TWEE rampe in die bron wat wêreldhonger vererger het. (2 x 1) (2)
- 3.2.2 Definieer die term *globalisering* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 3.2.3 Lewer kommentaar op wat jy dink geïmpliseer word deur die stelling 'in plaas daarvan om die broosheid (swakheid) van die voedselstelsel te verminder, vererger die jongste internasionale pogings wat deur die Verenigde State gelei is om honger te beëindig, dit net, veral vir Afrika.' (1 x 2) (2)
- 3.2.4 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik hoekom 'n hoogs geïndustrialiseerde voedselstelsel nie in staat is om voedselsekerheid in armer lande te handhaaf nie. (1 x 2) (2)

- 3.3 Raadpleeg Bron 3C.
- 3.3.1 Verduidelik die boodskappe wat in die spotprent oorgedra word. (2 x 2) (4)
- 3.3.2 Lewer kommentaar oor die beperkings van die bron vir 'n historikus wat voedselsekerheid in ontwikkelde lande bestudeer. (2 x 2) (4)
- 3.4 Bestudeer Bron 3D.
- 3.4.1 Noem TWEE nuwe projekte wat die Wêreldbank as deel van die wêreldwye reaksie op die voedselsekerheidskrisis beoog het om te finansier. (2 x 1) (2)
- 3.4.2 Identifiseer enige DRIE lande wat lede van die G7-groepering is. (3 x 1) (3)
- 3.4.3 Noem EEN organisasie wat daarop gemik was om die verergering van die voedsel- en voedingsekerheidskrisis te voorkom. (1 x 1) (1)
- 3.4.4 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik hoe die Wêreldbankgroep en die G7-groep beplan het om wêreldhonger uit te roei. (1 x 2) (2)
- 3.5 Verwys na Bronne 3C en 3D. Verduidelik hoe die inligting in Bron 3C die bewyse in Bron 3D aangaande die uitdagings van voedselonsekerheid in die wêreld ondersteun. (2 x 2) (4)
- 3.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik hoe globalisering voedselsekerheid in ontwikkelde en ontwikkelende lande in die 21ste eeu beïnvloed het. (8)

[50]

GESKIEDENIS (VRAESTEL 2)	10792/24	9
-------------------------------------	-----------------	----------

AFDELING B: OPSTELVRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar nie meer as TWEE vrae nie, in hierdie afdeling.

Jou opstel moet ongeveer DRIE bladsye lank wees.

VRAAG 4: BURGERLIKE WEERSTAND, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA

Tot watter mate het selfgeding, wat deur die Swartbewussynsbeweging bevorder is, swart Suid-Afrikaners beïnvloed om die apartheidsregime in die 1970's uit te daag?

Ondersteun jou argument met relevante historiese bewyse. **[50]**

VRAAG 5: DIE KOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE

Die proses van onderhandelinge vir 'n demokratiese Suid-Afrika was deurtrek (gevol) met geweld en spanning wat amper die geboorte van 'n nuwe Suid-Afrika ontspoor het.

Stem jy saam met die stelling? Gebruik relevante historiese bewyse om jou argument te staaf. **[50]**

VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989

Bespreek krities hoe Gorbatsjof se hervormings tot die ineenstorting van kommunisme en die verbrokkeling van die Sowjetunie gelei het, wat uiteindelik vanaf 1989 verandering in die Suid-Afrikaanse landskap gebring het.

Gebruik relevante historiese bewyse om jou argument te ondersteun. **[50]**

TOTAAL: 150